

Ἡ ζέστη προετοίμαζε τό τελευταῖο καλοκαίρι τοῦ παπποῦ μου. Ἐτρεχε σά ρεῦμα, ἔμπαινε στή «Φυσική» τοῦ ἀδερφοῦ μου πού εἶχε μείνει «μετεξεταστέος» ἔπαιρνε ὁδηγίες, ἔβγαῖνε μετά φουριόζα κι ἔσπαγε τά σύρματα στά τηλεγραφόξυλα μέ τίς ἐπικοινωνίες καί τά εὐχετήρια... Ράγιζε τό πλακόστρωτο στήν αὐλή τῆς κούλας, ἔσπαγε τίς γλάστρες, ἔβγαζε ἀπ' ἔξω τίς ρίζες ἀπ' τά φυτά - περιττά νεῦρα - καί τίς ἔκανε νά φαίνονται ἔξω φρενῶν.

Μέσα στό ἰσόγειο τῆς κούλας, στήν αἴθουσα ἀναμονῆς, περίμενε ὁ παππούς, μέ τά πόδια τούς καρπούς καί τά μετακάρπια, πρησμένα ἀπ' τά λευκώματα καί τόν πλοῦτο τῆς προπολεμικῆς περιόδου. Ἡ ζέστη περίμενε ἀπ' ἔξω σά κέρβερους, γύρω ἀπ' τή πόρτα, στά περβάζια, μέσα σέ φωτεινά ἠλιακά πλαίσια, φωτογράφιζε τά προεόρτια τοῦ θανάτου.

Φωνάξαμε μίαν ἀπάντρευτη ἐργάτρια νά τόν περιποιέται. Ὁ ὀργανισμός του ἄρχισε νά χάνει κάθε ἴχνος εὐγενείας καί ν' ἀδιαφορεῖ γιά τούς γείτονες καί τίς παρηγορητρες. Στά σεντόνια του μιά πανχρωμία ἀπό ἄχρηστα ὕλικά - βλένες, δάκρυα, περιπτώματα κι ἄλλα ὕγρα - σχεδίαζαν περίεργες μελλοντικές ἐξελιξίεις. Δέ τίς πρόσεχε κανεῖς...

Μπήκε ὁ δεκαπενταύγουστος. Ὁ παππούς ζήτησε νά νηστέψη. Ἦθελε νά φορᾶ τό ζωστικό του καί νά μετρά μ' ἓνα ὑποδεκάμετρο ὅλες τίς διαστάσεις σ' αὐτή τήν αἴθουσα ἀναμονῆς, τά ἐπιπλα, τά ράφια, τά πιάτα μέ τό φαί του. Στούς τοίχους ἄρχισαν νά φαίνονται ἀξύριστα μάγουλα ἀπό σκοτεινά μαλακά βρῦα. Σ' αὐτό βοηθοῦσαν οἱ «θύσανοι», οἱ «μελαναί», οἱ «σωρεῖται», πού εἶχαν σχηματιστεῖ ἀπ' τήν ἀναπνοή τῆς πλατειᾶς μύτης, πού ἄρχισε νά πρῆζεται καί νά γεμίζει τό δωμάτιο...

Μοῦ χάρισε τό ρολόι του. Τότε θυμήθηκα πού τόν ἔβλεπα, μικρός ἐγώ κι αὐτός πιό νέος, νά γυρίζει ἀπ' τό Μόλυβο στή κούλα, μέ τά ψώνια μέσ τά φαρδιά μανίκια, μέ μιά ἐφημερίδα κάτω ἀπ' τό καλυμμαύχι του γιά νά ρουφᾶ τόν ἰδρώτα, νά κάνει ἐπιδεικτική παρέλαση στήν ἡρεμία τοῦ μεσημεριοῦ, πάνω στόν ὀλόισιο δρόμο πού γινόταν πιό μακρὺς ἀπ' τή διαστολή. Ἐγώ τόν περίμενα κρυμένος μισόγυμνος ἀνάμεσα σέ φύλλα συκῆς, τοῦ πετοῦσα κυπαρισσόμηλα ἀπ' τό κυπαρίσσι γιά νά τόν ξαφνιάσω, μέχρι πού χανόταν βλαστημώντας.

Μπήκε ἡ ἐργάτρια στήν αἴθουσα ἀναμονῆς καί τόν εἶδε νά κολυμπᾶ σέ ἀκαθαρσίες. Πῆρε ἓνα κουβά νερό κι ἄρχισε νά τόν καθαρίζει μέ τή σκούπα. Ὁ παππούς ἔλεγε λίγους φθόγγους... "Ὅπως ἐκεῖνο τό βράδι πού οἱ γείτονες ἔβαλαν τίς φωνές, γιατί ἐνῶ ἦταν μεγάλη ἐβδομάδα, βγήκε ἀπ' τό σπίτι μέ τίς παντόφλες καί τό πανταλόني ξεκούμπωτο καί πήγε στήν ἐκκλησία νά λειτουργήσει...

Γυρίσαμε ἀλλοῦ τά κεφάλια μας. Μᾶς ἔπιασε κάτι καί θάμπωσαν τά μάτια μας. Ἡ ζέστη κομάτιαζε τό ὑαλώδες ὑγρόν στους βολθούς.

Ένα τράκ σάν εκείνο πού μ' έπιανε όταν περνούσα - μικρός - έξω από στρατιωτικά κτίρια, στήν ασφάλεια, στά προξενεία, καί ἴδρωνα μέχρι νά κλέψω γιά δυό δευτερόλεπτα τή ματιά τοῦ σκοποῦ, καί νά διαβάσω μέ τά πρῶτα γράμματα τοῦ δημοτικοῦ, τίς πινακίδες μέ τό «ἀπαγορεύεται ἡ λήψις φωτογραφιῶν», νά δῶ τά «πυροσβεστικά σημεῖα» μέ τίς κόκκινες μπουκάλες πού ἡ φαντασία μου τίς ἔκανε φοβερές μπόμπες. Μ' έπιανε ἕνα μούδιασμα. Θυμόμουν τίς περιγραφές γιά τή κόλαση πού μοῦ ἔκανε ὁ παππούς. Ἐνωθθα σ' ἕνα ἀπαγορευμένο μέρος, καθώς τά πόδια μου ἔχαναν τή ταχύτητα. Τό τράκ κατέβαινε στά γεννητικά ὄργανα. Τά νεῦρα γινόταν τηλεφωνικά σύρματα, γεμάτα κατηγορηματικό κι αὐστηρό ρεῦμα πού μεταβαλλόταν μέσα στό μυαλό μου, σέ διαταγή γιά τή σύλληψή μου. Τότε ἔτρεχα κουτσαίνοντας μέ τά τρομαγμένα μου γόνατα, κυνηγημένος ἀπ' τό θόρυβο τῶν σημαιῶν π' ἀνεμιζόταν στό κενό τῆς πόλης, μέσ τή κακοκαιριά τῆς ἐποχῆς, ἕνας θόρυβος σά νά μέ ξέντυναν γιά νά μέ ἀνακρίνουν.

Ἡ ἐργάτρια τόν καθάρισε καί πῆγε ν' ἀδειάσει τόν κουβά καί νά πλύνει τή σκούπα. Ὁ παππούς ὄρθιος, πιασμένος ἀπ' τό χαμηλό ταβάνι, μέ μιά ἐντύπωση μουσταλευριάς, χωρίς συνοχή χυμένος σ' ὄλο τό δωμάτιο, ἔκανε μιά φούρλα κι ἔπεσε στίς πλάκες. Οἱ νόμοι τοῦ ὄργανισμοῦ του ἔπεφταν ἕνας - ἕνας.

Τά κεφάλια μας ἔβλεπαν ἀλλοῦ. Ὁ ἀδερφός μου μέ τή Φυσική, ἐγώ, οἱ παρηγορητές. Τά μυαλά μας βρισκόταν σ' ἕνα μεταίχμιο ἀναμονῆς, ἔπεφταν συνεχῶς ἐκατέρωθεν καί ξανανέβαιναν σέ μιά γλυστερή ἰσορροπία. Ὅπως μιά θελόνα ραδιοφώνου στά βραχέα. Μετά τόν εἶδαμε. Στό μέτωπό του εἶχε ἀνοίξει ἕνα μικρό κουμπί αἷμα. Ἐμοιαζε μεγάλο ραγισμένο βύσινο πάνω σέ μιά πηχτή ἀκατάσταση βρώμικη κρέμα, μέ τό σάκχαρον, τό ἄμυλον, τά λευκώματα, τούς χυμούς τῆς προπολεμικῆς περιόδου... Ἐσταζε ἀπ' τό μέτωπο σέ κόκκινη εὐθεία καί γέμιζε τά πρησμένα πόδια... Μιά φουσκωμένη ἀνατολή, γεμάτη συγκίνηση καί ἀναμνήσεις τῆς προσφυγιάς.

Ἄρχισε νά φωνάζει ὀνόματα... Ψάχναμε στό πλήθος, βρῖσκαμε καί τά δικά μας. Τόν ρώτησε κάποιος, τί μᾶς θέλει. Μόνο φώναζε. Ὄνόματα κοινά, σπάνια, εὐχηα, ὀνόματα ἐμπόρων, θεοπατόρων, ὑποκοριστικά.

Ἄρχισε νά λέει μικρές φράσεις ὅπως τά φίρδην - μίγδην τῶν ἐβδομαδαίων περιοδικῶν, στή στήλη «ἀσκήσεις σκέψεως». Τά ἀντικείμενα ἄρχισαν νά ἐρεθίζονται στήν αἴθουσα ἀναμονῆς. Οἱ διαστάσεις ἔχαναν τή τιμή πού τούς εἶχε δώσει τό ὑποδεκάμετρο τοῦ παπποῦ. Μάκραιναν, προσπερνιόταν. Οἱ στάμνες, τά σανίδια, τό κρεμαστό ράφι, οἱ παρηγορητές, ἄρχισαν νά χάνουν τήν ὀπτική τους σαφήνεια. Ἄρχισε μιά κίνηση σ' ὅλα τ' ἀντικείμενα πού ὑπῆρχαν καί εἶχαν σχέση μ' ὅλους ἐμᾶς. Τό κενό γέμιζε ἀμοιθάδες. Ἡ θελόνα ἔτρεμε στά βραχέα. Στά μυαλά σχηματίστηκαν ὄγκοι ἀπό ξερούς καρπούς κυπαρισσιῶν. Τούς μάζευαν παιδικές χούφτες καί παραμόνευαν.

Ἡ κίνηση μεταδόθηκε στά δάχτυλα. Ὁ παππούς ἄρχισε νά μετρά χωρίς ὕλικό, μέ μαλακές κινήσεις, καθώς πίεζε τό κενό. Μετροῦσε χρήματα, ἐπιταγές, συναλλαγματικές. Σάλιωνε καί τά δάχτυλα γιά νά μή περνοῦν διπλά χαρτονομίσματα. Τοῦ ἔκοψα τότε μικρά κομάτια χαρτί ἀπ' τό τέλος τῆς Φυσικῆς...

«ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΜΕ ΔΙΑΖΩΝΙΚΑ ΑΛΑΤΑ»

Ὁ παππούς ἀγαποῦσε πολύ τό πηγάδι... Ἐνα βαθύ πηγάδι στήν αὐλή.

Ὁ ἥλιος μάζεψε τίς γωνίες καί τίς μοῖρες του καί κάθησε σέ μιά βουνοκορφή. Ἡ παγιωμένη ζέστη, ἔσπασε, γκρεμίστηκε ἀπ' τά περβάζια καί τούς τοίχους. Χύθηκε λυωμένη μέσα στήν αἴθουσα ἀναμονῆς. Ὅλοι γύρισαν ἀπ' τ' ἄλλο πλευρό. Ὁ τοῖχος μέ τούς ἐπισκέπτες, ἔμοιαζε τώρα μέ τεράστια, φωτισμένη ἀγιογραφία σ' ἐξωκκλήσι.

Ἐβγαλα τό ρολόι πού μου χάρισε ὁ παππούς. Ἡ πλάκα ἦταν λευκή. Δέν εἶχε δεῖχτες. Ὅλοι κοιμηθήκαμε. Ἡ κίνηση σταμάτησε ἀκαριαία στή κατάσταση πού βρισκόταν τή τελευταία στιγμή.

Μιά φρέσκια σιωπή γέμισε τήν αἴθουσα πού ἔπαψε νά εἶναι «ἀναμονῆς». Μιά χαλάρωση ὕστερ' ἀπό ἐνέργεια πάνω σέ ὑδραυλικό πιεστήριο. Ἐνα τράκ πῆγε νά τρέξει μέχρι τά γεννητικά ὄργανα, ἕνας φόβος πού στάθηκε ἀκίνητος. Ἐκανε μιά τελευταία κίνηση κι ἔγινε ἀμηχανία... Πέρασε ὦρα.

Ἦστερα ὅλοι ἀκούσαμε τό θόρυβο καί τή φωνή πού ἔβγαζε τό κοριτσάκι τῆς Σάβθαινας, τῆς ἀπέναντι γειτόνισσας. Ζητοῦσε δανεικό, κάποιο μαγειρικό σκεῦος. Τ' ἀκούσαμε ναρκωμένοι.

Δίστασε λίγο κι ἔδειχνε ξαφνιασμένο. Σιγά, πῆγε κοντά στόν παππού, γέλασε καί τοῦ πρόσφερε ἕνα μεγάλο ρόδι.

Ὁ ἥλιος εἶχε περάσει πιά ὅλος ἀπό πάνω του... Μετά ρίχτηκε στή θάλασσα καί τή γέμισε διάθλαση.

Νάσος Θεοφίλου

